

Spēkā no 01.01.2003
Spēkā esošs

Publicēts: Vēstnesis, 24.05.2002, nr. 78
Publicēts: ZIŅOTĀJS, 27.06.2002, nr. 12

LATVIJAS REPUBLIKAS MINISTRU KABINETS

21.05.2002
Rīgā

Noteikumi nr. 189

Darba aizsardzības prasības, saskaroties ar bioloģiskajām vielām

(prot. Nr.21 14.§)

Izdoti saskaņā ar
Darba aizsardzības likuma
25.panta 12.punktu

I. Vispārīgie jautājumi

1. Noteikumi nosaka prasības nodarbināto aizsardzībai pret risku viņu drošībai un veselībai (turpmāk – risks), kas rodas vai var rasties, saskaroties ar bioloģiskajām vielām darba vietā.

2. Bioloģiskās vielas ir bioloģiskie aģenti – mikroorganismi (vienas šūnas vai bezšūnu organismi, kas spēj vairoties vai pārnest ģenētisko materiālu), arī ģenētiski pārveidoti mikroorganismi, šūnu kultūras (laboratorijas apstākļos izaudzētas šūnas, kurām ir daudzšūnu organisma izcelsme) un cilvēka endoparazīti, kuri var būt infekcijas slimību izraisītāji vai kuri var izraisīt invāziju, alerģiju vai saindēšanos (turpmāk – veselības traucējums), vai kuru dēļ cilvēks var kļūt par slimības izraisītāja nēsātāju (turpmāk – bioloģiskie aģenti).

3. Noteikumi neattiecas uz nodarbināto aizsardzību pret risku, kas rodas vai var rasties, saskaroties ar ektoparazītiem, kukaiņiem, dzīvnieku izcelsmes bioloģisko materiālu, augu alerģēniem un toksīniem.

4. Bioloģiskos aģentus, ņemot vērā to spējas izraisīt veselības traucējumu, klasificē četrās riska grupās:

4.1. 1.grupas bioloģiskais aģents – bioloģiskais aģents, kura spēja izraisīt veselības traucējumu ir maz ticama un pret kura iedarbību iespējami efektīvi profilakses pasākumi un ārstēšana;

4.2. 2.grupas bioloģiskais aģents – bioloģiskais aģents, kas var izraisīt veselības traucējumu un var būt bīstams nodarbinātajiem, bet iespēja, ka tas radīs draudus citiem cilvēkiem, ir maza. Pret tā iedarbību iespējami efektīvi profilakses pasākumi un ārstēšana;

4.3. 3.grupas bioloģiskais aģents – bioloģiskais aģents, kas var izraisīt smagu veselības traucējumu (veselības traucējums, kas norit ar izteiktu subjektīvu veselības pasliktināšanos un objektīvi konstatējamiem izteiktiem dzīvību apdraudošiem organisma funkciju traucējumiem) un ir bīstams nodarbinātajam. Pastāv risks, ka tas radīs draudus citiem cilvēkiem. Pret tā iedarbību iespējami efektīvi profilakses pasākumi un ārstēšana;

4.4. 4.grupas bioloģiskais aģents – bioloģiskais aģents, kas var izraisīt smagu veselības traucējumu un ir bīstams nodarbinātajam. Pastāv liels risks, ka tas radīs draudus citiem cilvēkiem. Nav iespējami efektīvi profilakses pasākumi un ārstēšana.

5. Ja, klasificējot bioloģisko aģentu, rodas šaubas, kurā riska grupā tas iekļaujams, to iekļauj grupā ar visaugstāko riska pakāpi.

6. Ja bioloģiskie aģenti atbilstoši klasifikācijai (1.pielikumā) nav iekļaujami 2., 3. vai 4.grupā, tas nenozīmē, ka tie pieder pie 1.grupas. Šādus bioloģiskos aģentus iekļauj 1.grupā tādā gadījumā, ja ir pierādījumi, ka bioloģiskā aģenta spēja izraisīt veselības traucējumu cilvēkam ir maz ticama un pret tā iedarbību ir efektīvi profilakses pasākumi un ārstēšana.

7. Visus vīrusus, kas jau ir izdalīti cilvēka organismā, bet nav novērtēti un nav minēti šo noteikumu 1.pielikumā, uzskata vismaz par 2.grupas bioloģiskajiem aģentiem, izņemot gadījumus, ja ir pierādījumi, ka attiecīgo vīrusu spēja izraisīt cilvēka veselības traucējumu ir maz ticama.

8. Par šo noteikumu ievērošanu atbild darba devējs.

9. Noteikumu ievērošanu kontrolē Valsts darba inspekcija, bet atsevišķas kontroles funkcijas veic Vides valsts inspekcija un Valsts sanitārā inspekcija (turpmāk – uzraudzības un kontroles institūcijas) saskaņā ar to nolikumiem.

II. Riska novērtēšana

10. Darba devējs normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā nodrošina riska novērtēšanu uzņēmuma darba vides iekšējās uzraudzības un darba vides riska novērtēšanas sistēmas ietvaros.

11. Ja, veicot darba vietu pārbaudi, konstatē, ka bioloģiskie aģenti rada vai var radīt risku, to novērtē, nosakot bioloģisko aģentu iedarbības veidu, pakāpi un ilgumu.

12. Ja darbs saistīts ar vairākiem bioloģiskajiem aģentiem, risku novērtē, ņemot vērā visus darbā lietotos bioloģiskos aģentus.

13. Risku novērtē ne retāk kā reizi gadā, kā arī ja darba vidē radušās pārmaiņas, kuras var ietekmēt nodarbinātā drošību un veselību.

14. Novērtējot risku, ņem vērā:

14.1. bioloģisko aģentu klasifikāciju;

14.2. uzraudzības un kontroles institūciju ieteikumus par bioloģisko aģentu kontroli, lai nodrošinātu nodarbinātā veselības aizsardzību, ja nodarbinātais darba procesā ir vai var tikt pakļauts bioloģisko aģentu iedarbībai;

14.3. informāciju par slimībām, ar kurām nodarbinātie var saslimt, pildot darba pienākumus;

14.4. potenciālos alerģiskos un toksiskos efektus, kas var rasties, pildot darba pienākumus;

14.5. informāciju par nodarbinātajiem konstatētajām arodslimībām un ar darbu saistītajām slimībām;

14.6. bioloģisko aģentu pastiprināto ietekmi uz tiem nodarbinātajiem, kuru uzņēmīgumu pret slimībām var ietekmēt agrāk pārciesta slimība, medikamentu lietošana, imūnsistēmas nepietiekamība, grūtniecība vai barošana ar krūti u.tml.

15. Darba devējs pēc uzraudzības un kontroles institūciju pieprasījuma sniedz informāciju par riska novērtēšanu uzņēmumā.

III. Riska novēršana un samazināšana

16. Ja iespējams, darba devējs darba procesā neizmanto šo noteikumu 1.pielikumā minētos bioloģiskos aģentus, bet aizstāj tos ar bioloģiskajiem aģentiem, kas nodarbināto veselībai nav bīstami vai saskaņā ar zinātnes atziņām ir mazāk bīstami.

17. Pamatojoties uz riska novērtēšanas rezultātiem un darba vietu pārbaudē gūto informāciju, darba devējs nosaka:

17.1. darba vietas, kurās nodarbinātie ir vai var tikt pakļauti bioloģisko aģentu ietekmei;

17.2. nodarbinātos, kuri ir vai var tikt pakļauti bioloģisko aģentu ietekmei;

17.3. pasākumus, ko veic, lai novērstu vai samazinātu bioloģisko aģentu radīto risku.

18. Ja riska novērtēšanā konstatē, ka nodarbināto drošībai un veselībai ir risks, darba devēja pienākums ir to novērst, bet, ja, ņemot vērā konkrētā darba specifiku, tehniski nav iespējams to izdarīt, darba devējs līdz minimumam samazina risku, veicot šādus pasākumus:

18.1. ierobežo to nodarbināto skaitu, kuri darba vietās ir vai var tikt pakļauti bioloģisko aģentu iedarbībai;

18.2. darba procesu un tā kontroli organizē tā, lai novērstu vai līdz minimumam samazinātu bioloģisko aģentu izdalīšanos darba vidē;

18.3. veic kolektīvos aizsardzības pasākumus vai, ja bioloģisko aģentu ietekmi uz nodarbināto nav iespējams novērst, izmantojot citus līdzekļus, nodrošina nodarbinātos ar individuālajiem aizsardzības līdzekļiem;

18.4. nodrošina higiēniskā un epidēmiskās drošības režīma ievērošanu darba vietās, lai novērstu vai samazinātu bioloģisko aģentu nejaušas pārnesšanas vai izplūdes iespēju;

18.5. uzstāda bioloģiskās bīstamības brīdinājuma zīmi un citas drošības zīmes darba vietās, kur iespējama saskare ar bioloģiskajiem aģentiem atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajām prasībām par drošības zīmju lietošanu darba vietās;

18.6. izstrādā nodarbināto evakuācijas plānu un rīcības plānu neparedzēti augsta piesārņojuma un citās ārkārtas situācijās, kas saistītas ar bioloģisko aģentu iedarbību;

18.7. ja nepieciešams un tehniski iespējams, izmanto atbilstošas periodiskas vai nepārtrauktas kontroles metodes bioloģisko aģentu noteikšanai darba vidē, lai laikus konstatētu to noplūdi (piemēram, bioloģiskā aģenta izplūšana vidē, izklūšana no traukiem un tehnoloģiskajām iekārtām);

18.8. normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā nodrošina bioloģiskos aģentus saturošu atkritumu ātru un drošu savākšanu, uzglabāšanu un iznīcināšanu, lietojot no atbilstoša materiāla izgatavotus noslēdzamus, īpaši marķētus konteinerus, uz kuriem norādīts to saturs;

18.9. nodrošina bioloģisko aģentu drošu uzglabāšanu, transportēšanu un pārkraušanu darba vietā;

18.10. normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā ņem cilvēku vai dzīvnieku audu paraugus, kā arī apstrādā un testē tos.

19. Ja nodarbinātie darba vietā strādā ar bioloģiskajiem aģentiem, kas apdraud nodarbināto drošību un veselību, darba devējs nodrošina:

19.1. lai nodarbinātie riska zonā nedzertu, neēstu un nesmēķētu;

19.2. piemērotas mazgāšanās un tualetes telpas, kurās ir ierīces acu mazgāšanai un ādas antiseptiskie līdzekļi;

19.3. nodarbināto apgādi ar aizsargapģērbiem un citiem nepieciešamajiem individuālajiem aizsardzības līdzekļiem normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā;

19.4. darba aizsargapģērba uzglabāšanu atsevišķi no nodarbinātā personīgā apģērba un darba aizsargapģērba mazgāšanu atbilstošās iekārtās atsevišķi no citiem apģērbiem;

19.5. lai darba aizsargapģērbs un citi individuālie aizsardzības līdzekļi netiktu iznesti ārpus uzņēmuma teritorijas;

19.6. individuālo aizsardzības līdzekļu uzglabāšanu īpaši šim nolūkam paredzētā vietā, to regulāru pārbaudi un tīrīšanu, bojāto un nolietoto ierīču savlaicīgu salabošanu vai nomaiņu ar jaunām ierīcēm.

20. Aizsargapģērbiem un individuālo aizsardzības līdzekļiem, uz kuriem var būt nonākuši bioloģiskie aģenti, uzglabā atsevišķi no pārējiem apģērbiem. Darba devējs nodrošina šo apģērbiem un aizsardzības līdzekļiem dezinfekciju un tīrīšanu vai, ja nepieciešams, iznīcināšanu.

21. Izdevumus, kas saistīti ar individuālo aizsardzības līdzekļu lietošanu, arī aizsargapģērba remontu, pārbaudi, tīrīšanu, dezinfekciju un iznīcināšanu, sedz darba devējs.

IV. Bioloģisko aģentu iedarbībai pakļauto nodarbināto saraksts

22. Darba devējs nodrošina:

22.1. nodarbināto saraksta sastādīšanu. Sarakstā norāda nodarbinātos, kuru darbs saistīts ar 3. un 4. grupas bioloģiskajiem aģentiem, kā arī informāciju (rakstiski vai elektroniski) par veiktā darba veidu, bioloģisko aģentu, tā iedarbības veidu un ilgumu;

22.2. negadījumu uzskaiti, kuros notikusi vai varēja notikt 3. vai 4. grupas bioloģiskā aģenta noplūde, kas izraisījusi vai varēja izraisīt cilvēku veselības traucējumu, kā arī norāda nodarbinātos, kuri saistīti ar negadījumu (informāciju dokumentē rakstiski vai elektroniski).

23. Darba devējs šo noteikumu 22. punktā minētos dokumentus uzglabā 10 gadus pēc tam, kad nodarbinātie ir pārtraukuši darbu ar bioloģiskajiem aģentiem. Beidzoties noteiktajam laikposmam, dokumentus likumā noteiktajā kārtībā nodod arhīvā, izņemot šo noteikumu 24. punktā minētos gadījumus.

24. Dokumentus, kas minēti šo noteikumu 22. punktā, pēc pēdējās zināmās bioloģisko aģentu iedarbības darba devējs uzglabā 45 gadus un, beidzoties noteiktajam laikposmam, dokumentus likumā noteiktajā kārtībā nodod arhīvā, ja bioloģiskā aģenta iedarbība var izraisīt veselības traucējumu un:

24.1. iedarbība saistīta ar bioloģiskajiem aģentiem, par kuriem zināms, ka tie spēj izraisīt paliekošas vai latentas infekcijas;

24.2. veselības traucējums nav diagnosticējams pirms tā pazīmju parādīšanās;

24.3. bioloģiskajam aģentam pirms veselības traucējuma pazīmju parādīšanās ir ilgstošs inkubācijas periods;

24.4. pēc atbilstošas ārstēšanas veselības traucējums ilgstoši pēc noteikta vai nenoteikta laika recidivē (atkārtojas);

24.5. bioloģiskā aģenta iedarbībai var būt ilglaicīgas komplikācijas.

25. Dokumenti, kas minēti šo noteikumu 22.punktā, ir pieejami primārās veselības aprūpes ārstam, uzraudzības un kontroles institūcijām, darba aizsardzības jautājumos kompetentai institūcijai, darba aizsardzības speciālistam un nodarbinātā uzticības personai.

26. Katram nodarbinātajam ir tiesības saņemt šo noteikumu 22.punktā minēto informāciju, kas attiecas tieši uz viņu.

27. Ja uzņēmumu likvidē, šo noteikumu 22.punktā minētos dokumentus un šo noteikumu VIII nodaļā minētos medicīniskos datus uzglabā normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā.

V. Uzraudzības un kontroles institūciju informēšana

28. Ja pēc riska novērtēšanas darba devējs konstatē, ka pastāv risks nodarbināto drošībai un veselībai, darba devējs pēc uzraudzības un kontroles institūciju pieprasījuma sniedz informāciju par:

28.1. riska novērtēšanas rezultātiem;

28.2. darbībām, kuru laikā nodarbinātie bija pakļauti vai, iespējams, bija pakļauti bioloģisko aģentu iedarbībai;

28.3. bioloģisko aģentu iedarbībai pakļauto nodarbināto skaitu;

28.4. veiktajiem darba aizsardzības un preventīvajiem pasākumiem, informāciju par darba procesu un metodēm;

28.5. uzņēmumā izmantotajiem kolektīvajiem un individuālajiem aizsardzības līdzekļiem;

28.6. darba aizsardzības speciālistu un viņa pilnvarām;

28.7. rīcības plānu avārijas situācijā, lai aizsargātu nodarbinātos no 3. vai 4.grupas bioloģisko aģentu iedarbības, kas varētu notikt bioloģiskā aģenta noplūdes dēļ.

29. Darba devējs iesniedz uzraudzības un kontroles institūcijās:

29.1. sākotnējo paziņojumu vismaz 30 dienas pirms darba uzsākšanas, ja viņš pirmo reizi gatavojas strādāt ar 2., 3. vai 4.grupas bioloģiskajiem aģentiem;

29.2. atkārtotu paziņojumu, ja ir mainījusies sākotnējā paziņojumā norādītā informācija vai ir notikušas būtiskas pārmaiņas darba vidē.

30. Laboratorijas iesniedz uzraudzības un kontroles institūcijās tikai sākotnējo paziņojumu 30 dienas pirms darba uzsākšanas, ja tās:

30.1. sniedz diagnostikas pakalpojumus, kas saistīti ar 4.grupas bioloģiskajiem aģentiem;

30.2. pirmo reizi gatavojas strādāt ar kādu citu 4.grupas bioloģisko aģentu un jebkuru citu jaunu 3.grupas bioloģisko aģentu, un darba devējs pats ir klasificējis šos bioloģiskos aģentus atbilstoši šo noteikumu 1.pielikumam.

31. Darba devējs šo noteikumu 29. un 30.punktā minētajos paziņojumos norāda šādu informāciju:

- 31.1. darba devēja rekvizīti (nosaukums, reģistrācijas numurs un juridiskā adrese);
- 31.2. darba aizsardzības speciālists un viņa pilnvaras;
- 31.3. vieta, kur tiek veikts darbs ar bioloģiskajiem aģentiem;
- 31.4. riska novērtēšanas rezultāti;
- 31.5. bioloģiskā aģenta suga;
- 31.6. paredzētie darba aizsardzības un preventīvie pasākumi.

32. Darba devējs normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā nekavējoties informē attiecīgo uzraudzības un kontroles institūciju par visiem negadījumiem, kas varētu būt radījuši bioloģiskā aģenta noplūdi un kas varētu izraisīt smagu cilvēka veselības traucējumu atbilstoši 3. un 4.grupas bioloģisko aģentu iedarbībai.

VI. Darba aizsardzības prasības ārstniecības iestādēs un veterinārās aprūpes iestādēs (izņemot diagnostikas laboratorijas)

33. Novērtējot risku ārstniecības iestādēs un veterinārās aprūpes iestādēs (izņemot diagnostikas laboratorijas), darba devējs papildus norāda:

- 33.1. iespējamo bioloģisko aģentu klātbūtni cilvēkos vai dzīvniekos, kā arī no tiem ņemtajos materiālos un paraugos;
- 33.2. draudus, ko rada bioloģiskie aģenti, kuru klātbūtne cilvēkos vai dzīvniekos, kā arī no tiem ņemtajos materiālos un paraugos ir zināma vai par kuru klātbūtni ir aizdomas;
- 33.3. risku, kas saistīts ar darba raksturu.

34. Lai aizsargātu nodarbināto drošību un veselību, ārstniecības iestādēs un veterinārās aprūpes iestādēs (izņemot diagnostikas laboratorijas), darba devējs veic šādus pasākumus:

- 34.1. dezinfekciju;
- 34.2. nosaka kārtību, kādā rīkojas ar bioloģiskos aģentus saturošiem atkritumiem un veic to likvidāciju.

35. Lai līdz minimumam samazinātu citu cilvēku vai dzīvnieku inficēšanās risku, izolatoros, kur atrodas cilvēki vai dzīvnieki, kas ir inficējušies vai pastāv varbūtība, ka ir inficējušies ar 3. vai 4. grupas bioloģiskajiem aģentiem, izvēlas situācijai atbilstošus izolācijas pasākumus saskaņā ar šo noteikumu 2.pielikumu.

VII. Īpaši pasākumi attiecībā uz laboratorijām, dzīvniekiem paredzētajām telpām un rūpnieciskiem procesiem

36. Laboratorijās, arī diagnostikas laboratorijās, un telpās, kurās ir ievietoti ar 2., 3. vai 4.grupas bioloģiskajiem aģentiem tīši inficēti laboratorijas dzīvnieki vai kuri ir šādu bioloģisko aģentu pārnēsātāji, vai par kuriem ir aizdomas, ka tie ir šādu bioloģisko aģentu pārnēsātāji, veic šādus pasākumus:

- 36.1. nosaka izolācijas pakāpi atbilstoši riska pakāpei:
 - 36.1.1. strādājot ar 2.grupas bioloģiskajiem aģentiem, nosaka vismaz 2.izolācijas pakāpi;
 - 36.1.2. strādājot ar 3.grupas bioloģiskajiem aģentiem, nosaka vismaz 3.izolācijas pakāpi;

36.1.3. strādājot ar 4.grupas bioloģiskajiem aģentiem, nosaka vismaz 4.izolācijas pakāpi;

36.2. pēc šo noteikumu 36.1.apakšpunktā paredzētās izolācijas pakāpes noteikšanas veic nepieciešamos izolācijas pasākumus saskaņā ar šo noteikumu 2.pielikumu, lai līdz minimumam samazinātu inficēšanās risku.

37. Laboratorijās, kuru darbības mērķis nav saistīts ar bioloģisko aģentu kultivēšanu vai vākšanu, bet kur strādā ar materiāliem, kuros, iespējams, ir bioloģiskie aģenti, kas var izraisīt cilvēka veselības traucējumu, nodrošina vismaz 2.izolācijas pakāpi, bet, ja ir zināms vai ja ir norādes, ka ir nepieciešama 3. vai 4.izolācijas pakāpe, nodrošina 3. vai 4.izolācijas pakāpi.

38. Ja bioloģiskā aģenta celms ir mazvirulents vai zaudējis zināmos virulences gēnus, tā cilmes celma klasifikācijai atbilstošu izolāciju var nepiemērot. Nepieciešamo izolācijas pakāpi nosaka, pamatojoties uz atbilstošu riska novērtēšanu darba vietā (piemēram, ja šādu celmu plāno izmantot par profilaktiskiem vai terapeitiskiem mērķiem paredzētu produktu vai produkta sastāvdaļu).

39. Novērtējot 3.grupas bioloģiskos aģentus, kas nodarbinātajiem var radīt tikai nelielu inficēšanās risku (šo noteikumu 1.pielikumā atzīmēti ar divām zvaigznītēm (**)), izvēlas piemērojamos izolācijas pasākumus, ņemot vērā attiecīgo specifisko darbību raksturu un tajās izmantotā aģenta daudzumu, lai noteiktu, vai konkrētos apstākļos no dažiem šādiem pasākumiem var atteikties.

40. Izolācijas prasības atbilstoši parazītu klasifikācijai piemēro tikai tiem parazītu dzīves cikla posmiem, kuros tie ir spējīgi radīt veselības traucējumus, iedarbojoties uz nodarbināto darba vietā.

41. Rūpnieciskajos procesos, kuros izmanto 2., 3. vai 4.grupas bioloģiskos aģentus, ievēro šādus nosacījumus:

41.1. uz rūpnieciskajiem procesiem attiecinā arī šo noteikumu 36.1.apakšpunktā minētās prasības un veic šo noteikumu 3.pielikumā minētos izolācijas pasākumus;

41.2. izvēlas un apvieno izolācijas prasības, kas atbilst dažādām kategorijām un ir minētas šo noteikumu 3.pielikumā, izvēli pamatojot ar jebkura konkrēta procesa vai procesa daļas riska novērtējumu;

41.3. saskaņā ar riska novērtēšanu, kas saistīts ar 2., 3. vai 4.grupas bioloģisko aģentu izmantošanu, uzraudzības un kontroles institūcijas var pieņemt lēmumu par īpašiem pasākumiem, ko piemēro šādu bioloģisku aģentu rūpnieciskajā izmantošanā.

42. Ja nav iespējams klasificēt bioloģisko aģentu, bet tā izmantošana var radīt risku, strādāt ar šādu bioloģisko aģentu atļauts vienīgi darba vietās, kur ir nodrošināta vismaz 3.izolācijas pakāpe.

43. Strādājot ar 1.grupas bioloģiskajiem aģentiem, arī dzīvām novājinātām vakcīnām, ievēro vispārīgos darba aizsardzības principus.

44. Rūpnieciskajos procesos, laboratorijas darbos vai darbā ar dzīvniekiem, kur ir vai ir iespējama 3. vai 4.grupas bioloģisko aģentu iedarbība, darba devējs nodrošina drošības pasākumu atbilstību šo noteikumu 36., 37., 38., 39., 40., 41. un 42.punktā minētajām prasībām.

VIII. Nodarbināto veselības uzraudzība

45. Ja darba vietā iespējama saskare ar bioloģiskajiem aģentiem, normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā veic nodarbināto obligātās veselības pārbaudes.

46. Ārstniecības iestādes informāciju nodarbinātajiem un darba devējam par veselības pārbaudēm, kā arī nepieciešamo ārstēšanu un veselības stāvokļa papildu izmeklēšanu sniedz normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā.

47. Pamatojoties uz riska novērtēšanas rezultātu, kā arī ņemot vērā normatīvajos aktos noteiktās prasības, darba devējs nosaka tos nodarbinātos, kuriem nepieciešami īpaši darba aizsardzības pasākumi.

48. Ja nodarbinātie nav imūni pret bioloģisko aģentu, kura iedarbībai viņi ir vai varētu būt pakļauti, darba devējs nodrošina nodarbinātajiem iespēju vakcinēties, ievērojot šādu kārtību:

48.1. ja riska novērtēšanā konstatē, ka nodarbinātie ir pakļauti tādu bioloģisku aģentu iedarbībai, kuras dēļ pastāv draudi nodarbināto drošībai un veselībai un pret šiem bioloģiskajiem aģentiem ir pieejamas iedarbīgas vakcīnas, darba devējs piedāvā nodarbinātajiem iespēju vakcinēties;

48.2. vakcināciju veic saskaņā ar normatīvajiem aktiem;

48.3. darba devējs informē nodarbinātos gan par pozitīvajām, gan negatīvajām sekām, kādas var rasties vakcinējoties un kādas – nevakcinējoties;

48.4. izdevumus, kas saistīti ar šajā punktā minēto vakcināciju, sedz darba devējs.

49. Ja konstatē nodarbinātā veselības traucējumu:

49.1. arodslimībās sertificēts ārsts vai ārstniecības iestāde piedāvā veikt papildu veselības pārbaudes citiem nodarbinātajiem, kas bija pakļauti līdzīgai bioloģiskā aģenta iedarbībai;

49.2. darba devējs veic atkārtotu riska novērtēšanu;

49.3. izdevumus, kas saistīti ar šo noteikumu 49.1.apakšpunktā minētajām veselības pārbaudēm, sedz darba devējs.

50. Veselības pārbauzu datus uzglabā vismaz 10 gadus pēc bioloģiskā aģenta iedarbības beigām un pēc tam likumā noteiktajā kārtībā nodod arhīvā. Šo noteikumu 24.punktā minētajos gadījumos individuālos veselības pārbauzu rezultātus uzglabā 45 gadus pēc pēdējā zināmā bioloģiskā aģenta iedarbības gadījuma uz nodarbināto un pēc tam likumā noteiktajā kārtībā nodod arhīvā.

51. Arodslimībās sertificēts ārsts vai valsts aģentūras "Sabiedrības veselības aģentūra" epidemiologs, ja nepieciešams, iesaka darba devējam atbilstošus darba aizsardzības un preventīvos pasākumus, kas veicami attiecībā uz katru atsevišķu nodarbināto.

52. Darba devējs sniedz informāciju un ieteikumus katram nodarbinātajam par veselības pārbaudēm, ko var veikt arī pēc bioloģiskā aģenta iedarbības beigām.

53. Nodarbinātajam ir tiesības iepazīties ar veselības pārbauzu rezultātiem, kas attiecas tieši uz viņu.

54. Attiecīgais nodarbinātais un darba devējs var pieprasīt, lai par nodarbinātā veselības aprūpi atbildīgā ārstniecības persona pārskata veselības pārbauzu rezultātus.

55. Veicot nodarbināto veselības uzraudzību, ņem vērā šādas prasības:

55.1. ja nodarbinātais ir vai ir bijis pakļauts bioloģisko aģentu iedarbībai, arodslimībās sertificēts ārsts iepazīstas ar bioloģiskā aģenta iedarbības nosacījumiem vai apstākļiem;

55.2. nodarbināto veselības aprūpi veic saskaņā ar vispārējās medicīnas principiem un praksi, ietverot šādus pasākumus:

55.2.1. informācijas apkopošana par nodarbinātā veselības stāvokli un darbu;

55.2.2. katra nodarbinātā veselības stāvokļa individuāls novērtējums;

55.2.3. ja nepieciešams, regulāra bioloģiskā aģenta klātbūtnes kontrole nodarbinātā organismā, kā arī agrīnu un atgriezenisku seku noteikšana;

55.3. regulāras veselības pārbaudes, ņemot vērā jaunākās zinātnes atziņas.

56. Darba devējs normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā ziņo uzraudzības un kontroles institūcijām par veselības traucējumiem vai nāves gadījumiem, ko izraisījusi bioloģisko aģentu iedarbība darba vietā.

IX. Nodarbināto informēšana, apmācība, konsultēšanās un līdzdalība

57. Ja nodarbinātais darba procesā saskaras ar bioloģiskajiem aģentiem, darba devējs nodrošina nodarbināto un nodarbināto pārstāvju apmācību atbilstoši darba specifikai (arī praktisku apmācību) un nepieciešamo informāciju par attiecīgajiem darba aizsardzības pasākumiem. Darba devējs informē nodarbinātos un viņu pārstāvjus par:

57.1. iespējamiem draudiem veselībai;

57.2. aizsardzības pasākumiem, kas veicami, lai nepieļautu bioloģiskā aģenta iedarbību;

57.3. higiēnas prasībām;

57.4. aizsardzības līdzekļu un aizsargapģērba lietošanu;

57.5. nodarbināto rīcību negadījumu laikā un rīcību, lai tos nepieļautu.

58. Darba devējs nodrošina nodarbinātajiem, kuriem ir saskare vai ir iespējama saskare ar bioloģiskiem aģentiem, šādu apmācību:

58.1. sākotnējo – pirms darba uzsākšanas;

58.2. periodisko – ne retāk kā reizi gadā;

58.3. papildu – ja darba vidē notiek pārmaiņas, kuras var ietekmēt nodarbinātā drošību un veselību.

59. Darba devējs nodrošina, lai darba vietā būtu rakstiski norādījumi un visiem pieejamā vietā izlikti paziņojumi ar informāciju nodarbinātajiem par rīcību, ja:

59.1. noticis negadījums, strādājot ar bioloģisko aģentu;

59.2. nodarbinātais strādā ar 4.grupas bioloģisko aģentu.

60. Par visiem negadījumiem darba vietā nodarbinātie nekavējoties ziņo darba devējam, tiešajam darbu vadītājam un darba aizsardzības speciālistam.

61. Darba devējs nekavējoties informē nodarbinātos un viņu pārstāvjus par visiem negadījumiem, ja ir notikusi bioloģiskā aģenta noplūde, kas var izraisīt smagu veselības traucējumu, to cēloņiem, kā arī informē par pasākumiem, kas ir veikti vai tiks veikti, lai novērstu bioloģisko aģentu darbības ietekmi uz nodarbinātajiem.

62. Darba devējs nodrošina nodarbinātajiem un viņu pārstāvjiem vispārīgu informāciju par stāvokli uzņēmumā darba drošības un nodarbināto veselības aizsardzības jomā.

63. Darba devējs nodrošina nodarbinātajiem un viņu pārstāvjiem šo noteikumu 22.punktā minētās informācijas pieejamību.

64. Nodarbināto un viņu pārstāvju konsultēšanās un līdzdalība šajos noteikumos paredzēto jautājumu risināšanā notiek saskaņā ar Darba aizsardzības likumu.

X. Atsevišķu šo noteikumu punktu piemērošana, pamatojoties uz riska novērtēšanu

65. Ja riska novērtēšanā konstatē, ka nodarbinātais ir pakļauts vai iespējama viņa pakļautība 1.grupas bioloģiskā aģenta iedarbībai (kura spēja izraisīt veselības traucējumu ir maz ticama), nepiemēro šo noteikumu III, IV, V, VI un VIII nodaļas un 36., 37., 38., 39., 40., 41., 42., 44., 57., 58., 59., 60., 61., 62. un 63. punktā minētās prasības, bet ievēro 43.punktu.

66. Ja riska novērtēšanā konstatē, ka paredzamā darbība nav tieši saistīta ar bioloģiskā aģenta izmantošanu, taču pastāv iespēja, ka nodarbinātais var tikt pakļauts bioloģiskā aģenta iedarbībai un tā var radīt risku nodarbinātā drošībai un veselībai, piemēro šo noteikumu 15. un 16.punktu un 18.10.apakšpunktu, kā arī 19., 21., 22., 23., 24., 25., 26., 27., 28., 29., 30., 31., 32., 45., 46., 47., 48., 49., 50., 51., 52., 53., 54., 55., 56., 57., 58., 59., 60., 61., 62. un 63.punktu. Šī punkta nosacījumi attiecas uz šādiem darbiem:

66.1. darbs klīniskajās, veterinārajās un diagnostiskajās laboratorijās, kā arī zinātniskās pētniecības laboratorijās (izņemot mikrobioloģiskās diagnostikas laboratorijas, uz kurām attiecas visi šo noteikumu punkti);

66.2. darbs pārtikas ražošanā;

66.3. darbs lauksaimniecībā;

66.4. darbs ar dzīvniekiem vai dzīvnieku izcelsmes produktiem;

66.5. darbs ārstniecības iestādēs, ieskaitot patoloģiskās anatomijas nodaļas un izolatorus;

66.6. darbs ar notekūdeņu attīrīšanas iekārtām;

66.7. atkritumu apsaimniekošana.

XI. Noslēguma jautājums

67. Noteikumi stājas spēkā ar 2003.gada 1.janvāri.

Ministru prezidents

A.Bērziņš

Labklājības ministra
pienākumu izpildītājs -
vides aizsardzības un
reģionālās attīstības ministrs

V.Makarovs

1.pielikums
Ministru kabineta
2002.gada 21.maija
noteikumiem Nr.189

2., 3. un 4. grupas bioloģisko aģentu klasifikācija

I. Baktērijas un līdzīgi organismi

Nr. p.k.	Bioloģiskais aģents	Klasifikācijas grupa	Piezīmes
1	2	3	4
1.	<i>Actinobacillus actinomycetemcomitans</i>	2	
2.	<i>Actinomadura madurae</i>	2	
3.	<i>Actinomadura pelletieri</i>	2	
4.	<i>Actinomyces gerencseriae</i>	2	
5.	<i>Actinomyces israelii</i>	2	
6.	<i>Actinomyces pyogenes</i>	2	
7.	<i>Actinomyces spp.</i>	2	
8.	<i>Arcanobacterium haemolyticum (Corynebacterium haemolyticum)</i>	2	
9.	<i>Bacillus anthracis</i>	3	
10.	<i>Bacteroides fragilis</i>	2	
11.	<i>Bartonella bacilliformis</i>	2	
12.	<i>Bartonella quintana (Rochalimaea quintana)</i>	2	
13.	<i>Bartonella (Rochalinea) spp.</i>	2	
14.	<i>Bordetella bronchiseptica</i>	2	
15.	<i>Bordetella parapertussis</i>	2	
16.	<i>Bordetella pertussis</i>	2	V
17.	<i>Borrelia burgdorferi</i>	2	

Nr. p.k.	Bioloģiskais aģents	Klasifikācijas grupa	Piezīmes
18.	<i>Borrelia duttonii</i>	2	
19.	<i>Borrelia recurrentis</i>	2	
20.	<i>Borrelia spp.</i>	2	
21.	<i>Brucella abortus</i>	3	
22.	<i>Brucella canis</i>	3	
23.	<i>Brucella melitensis</i>	3	
24.	<i>Brucella suis</i>	3	
25.	<i>Burkholderia mallei (Pseudomonas mallei)</i>	3	
26.	<i>Burkholderia pseudomallei (Pseudomonas pseudomallei)</i>	3	
27.	<i>Campylobacter fetus</i>	2	
28.	<i>Campylobacter jejuni</i>	2	
29.	<i>Campylobacter spp.</i>	2	
30.	<i>Cardiobacterium hominis</i>	2	
31.	<i>Chlamydia pneumoniae</i>	2	
32.	<i>Chlamydia trachomatis</i>	2	
33.	<i>Chlamydia psittaci (putnu celmi)</i>	3	
34.	<i>Chlamydia psittaci (citi celmi)</i>	2	
35.	<i>Clostridium botulinum</i>	2	T
36.	<i>Clostridium perfringens</i>	2	
37.	<i>Clostridium tetani</i>	2	T, V
38.	<i>Clostridium spp.</i>	2	
39.	<i>Corynebacterium diphtheriae</i>	2	T, V
40.	<i>Corynebacterium minutissimum</i>	2	
41.	<i>Corynebacterium pseudotuberculosis</i>	2	
42.	<i>Corynebacterium spp.</i>	2	
43.	<i>Coxiella burnetii</i>	3	
44.	<i>Edwardsiella tarda</i>	2	
45.	<i>Ehrlichia sennetsu (Rickettsia sennetsu)</i>	2	
46.	<i>Ehrlichia spp.</i>	2	
47.	<i>Eikenella corrodens</i>	2	
48.	<i>Enterobacter aerogenes/cloacae</i>	2	

49.	<i>Enterobacter spp.</i>	2	
50.	<i>Enterococcus spp.</i>	2	
51.	<i>Erysipelothrix rhusiopathiae</i>	2	
52.	<i>Escherichia coli</i> (izņemot nepatogēnos celmus)	2	
53.	<i>Escherichia coli</i> (verocitotoksikogēnie celmi, piemēram, O157:H7 vai O103)	3**	
54.	<i>Flavobacterium meningosepticum</i>	2	
55.	<i>Fluoribacter bozemanae</i> (<i>Legionella</i>)	2	
56.	<i>Francisella tularensis</i> (A tips)	3	
57.	<i>Francisella tularensis</i> (B tips)	2	
58.	<i>Fusobacterium necrophorum</i>	2	
59.	<i>Gardnerella vaginalis</i>	2	
60.	<i>Haemophilus ducreyi</i>	2	
61.	<i>Haemophilus influenzae</i>	2	
62.	<i>Haemophilus spp.</i>	2	
63.	<i>Helicobacter pylori</i>	2	
64.	<i>Klebsiella oxytoca</i>	2	
65.	<i>Klebsiella pneumoniae</i>	2	
66.	<i>Klebsiella spp.</i>	2	
67.	<i>Legionella pneumophila</i>	2	
68.	<i>Legionella spp.</i>	2	
69.	<i>Leptospira interrogans</i> (visi seroloģiskie varianti)	2	
70.	<i>Listeria monocytogenes</i>	2	
71.	<i>Listeria ivanovii</i>	2	
72.	<i>Morganella morganii</i>	2	
73.	<i>Mycobacterium africanum</i>	3	V
74.	<i>Mycobacterium avium/ intracellulare</i>	2	
75.	<i>Mycobacterium bovis</i> (izņemot BCG celmu)	3	V
76.	<i>Mycobacterium chelonae</i>	2	
77.	<i>Mycobacterium fortuitum</i>	2	
78.	<i>Mycobacterium kansalii</i>	2	
79.	<i>Mycobacterium leprae</i>	3	
80.	<i>Mycobacterium malmoense</i>	2	

81.	<i>Mycobacterium marinum</i>	2	
82.	<i>Mycobacterium microti</i>	3**	
83.	<i>Mycobacterium paratuberculosis</i>	2	
84.	<i>Mycobacterium scrofulaceum</i>	2	
85.	<i>Mycobacterium simiae</i>	2	
86.	<i>Mycobacterium szulgai</i>	2	
87.	<i>Mycobacterium tuberculosis</i>	3	V
88.	<i>Mycobacterium ulcerans</i>	3**	
89.	<i>Mycobacterium xenopi</i>	2	
90.	<i>Mycoplasma caviae</i>	2	
91.	<i>Mycoplasma hominis</i>	2	
92.	<i>Mycoplasma pneumoniae</i>	2	
93.	<i>Neisseria gonorrhoeae</i>	2	
94.	<i>Neisseria meningitidis</i>	2	V
95.	<i>Nocardia asteroides</i>	2	
96.	<i>Nocardia brasiliensis</i>	2	
97.	<i>Nocardia farcinica</i>	2	
98.	<i>Nocardia nova</i>	2	
99.	<i>Nocardia otitidiscaviarum</i>	2	
100.	<i>Pasteurella multocida</i>	2	
101.	<i>Pasteurella spp.</i>	2	
102.	<i>Peptostreptococcus anaerobius</i>	2	
103.	<i>Plesiomonas shigelloides</i>	2	
104.	<i>Porphyromonas spp.</i>	2	
105.	<i>Prevotella spp.</i>	2	
106.	<i>Proteus mirabilis</i>	2	
107.	<i>Proteus penneri</i>	2	
108.	<i>Proteus vulgaris</i>	2	
109.	<i>Providencia alkalifaciens</i>	2	
110.	<i>Providencia rettgeri</i>	2	
111.	<i>Providencia spp.</i>	2	
112.	<i>Pseudomonas aeruginosa</i>	2	
113.	<i>Rhodococcus equi</i>	2	

114.	<i>Rickettsia akari</i>	3**	
115.	<i>Rickettsia canada</i>	3**	
116.	<i>Rickettsia conorii</i>	3	
117.	<i>Rickettsia montana</i>	3**	
118.	<i>Rickettsia typhi</i> (<i>Rickettsia mooseri</i>)	3	
119.	<i>Rickettsia prowazekii</i>	3	
120.	<i>Rickettsia rickettsii</i>	3	
121.	<i>Rickettsia tsutsugamushi</i>	3	
122.	<i>Rickettsia spp.</i>	2	
123.	<i>Salmonella arizonae</i>	2	
124.	<i>Salmonella enteritidis</i>	2	
125.	<i>Salmonella typhimurium</i>	2	
126.	<i>Salmonella paratyphi A, B, C</i>	2	V
127.	<i>Salmonella typhi</i>	3**	V
128.	<i>Salmonella</i> (citi seroloģiskie varianti)	2	
129.	<i>Serpulina spp.</i>	2	
130.	<i>Shigella boydii</i>	2	
131.	<i>Shigella dysenteriae</i> (1.tips)	3**	T
132.	<i>Shigella dysenteriae</i> (izņemot 1.tipu)	2	
133.	<i>Shigella flexneri</i>	2	
134.	<i>Shigella sonnei</i>	2	
135.	<i>Staphylococcus aureus</i>	2	
136.	<i>Streptobacillus moniliformis</i>	2	
137.	<i>Streptococcus pneumoniae</i>	2	
138.	<i>Streptococcus pyogenes</i>	2	
139.	<i>Streptococcus suis</i>	2	
140.	<i>Streptococcus spp.</i>	2	
141.	<i>Treponema carateum</i>	2	
142.	<i>Treponema pallidum</i>	2	
143.	<i>Treponema pertenue</i>	2	
144.	<i>Treponema spp.</i>	2	
145.	<i>Vibrio cholerae</i> (ieskaitot <i>El Tor</i>)	2	
146.	<i>Vibrio parahaemolyticus</i>	2	

147.	<i>Vibrio spp.</i>	2	
148.	<i>Yersinia enterocolitica</i>	2	
149.	<i>Yersinia pestis</i>	3	V
150.	<i>Yersinia pseudotuberculosis</i>	2	
151.	<i>Yersinia spp.</i>	2	

II. Vīrusi

Nr. p.k.	Bioloģiskais aģents	Klasifikācijas grupa	Piezīmes
1	2	3	4
152.	Adenovīrusu dzimta, <i>Adenoviridae</i>	2	
153.	Arenavīrusu dzimta, <i>Arenaviridae</i>		
153.1.	Limfocitārā horiomeningīta – <i>Lassa vīrusa (LCM) grupa</i> (Vecās pasaules vīrusi)		
153.1.1.	Lassa vīruss (Lassa drudža vīruss)	4	
153.1.2.	Limfocitārais vīruss (celmi)	3	
153.1.3.	Limfocitārā horiomeningīta vīruss, LCM (citi celmi)	2	
153.1.4.	<i>Mopeia</i> vīruss	2	
153.1.5.	Citi Lassa vīrusa (LCM) grupas vīrusi	2	
153.2.	Takaribes vīrusu grupa (Jaunās pasaules vīrusi)		
153.2.1.	<i>Guanarito</i> vīruss	4	
153.2.2.	Huninas vīruss (Argentīnas hemorāģiskā drudža vīruss)	4	
153.2.3.	<i>Sabia</i> vīruss	4	
153.2.4.	<i>Machupo</i> vīruss	4	
153.2.5.	<i>Flexal</i> vīruss	3	
153.2.6.	Citi takaribes vīrusu grupas vīrusi	2	
154.	Astrovīrusu dzimta, <i>Astroviridae</i>	2	
155.	Bunjavīrusu dzimta, <i>Bunyaviridae</i>		
155.1.	<i>Belgrade–Dobrava</i> vīruss	3	
155.2.	<i>Bhanja</i> vīruss	2	
155.3.	Bunjamveras vīrusu virsgrupa	2	
155.4.	<i>Germiston</i> vīruss	2	

Nr. p.k.	Bioloģiskais aģents	Klasifikācijas grupa	Piezīmes
155.5.	<i>Oropouche</i> vīruss	3	
155.6.	<i>Sin Nombre</i> vīruss	3	
155.7.	Kalifornijas encefalīta vīruss	2	
155.8.	Hantavīrusi		
155.8.1.	<i>Hantaan</i> vīruss (Korejas hemorāģiskā drudža vīruss)	3	
155.8.2.	<i>Seoul</i> vīruss	3	
155.8.3.	<i>Puumala</i> vīruss	2	
155.8.4.	<i>Prospect Hill</i> vīruss	2	
155.8.5.	Citi hantavīrusi	2	
155.9.	Nairovīrusi		
155.9.1.	Krimas–Kongo hemorāģiskā drudža vīruss	4	
155.9.2.	<i>Hazara</i> vīruss	2	
155.10.	Flebovīrusi		
155.10.1.	Rifta ielejas drudža vīruss (infekciozā enzootiskā hepatīta vīruss)	3	V
155.10.2.	<i>Sandfly</i> drudža vīruss	2	
155.10.3.	Toskānas vīruss	2	
155.10.4.	Citi bunjavīrusi, kas zināmi kā slimību izraisītāji	2	
156.	Kalicivīrusu dzimta, <i>Caliciviridae</i>		
156.1.	Hepatīta E vīruss	3**	
156.2.	<i>Norwalk</i> vīruss	2	
156.3.	Citi kalicivīrusi	2	
157.	Koronavīrusu dzimta, <i>Coronaviridae</i>	2	
158.	Filovīrusu dzimta, <i>Filoviridae</i>		
158.1.	<i>Ebola</i> vīruss	4	
158.2.	<i>Marburg</i> vīruss	4	
159.	Flavivīrusu dzimta, <i>Flaviviridae</i>		
159.1.	Austrālijas encefalīta vīruss (<i>Murray Valley</i> encefalīta vīruss)	3	
159.2.	Centrāleiropas ērcu encefalīta vīruss (TBE)	3**	V
159.3.	<i>Absettarov</i> vīruss	3	
159.4.	<i>Hanzalova</i> vīruss	3	
159.5.	<i>Hypr</i> vīruss	3	

159.6.	<i>Kumlinge</i> vīruss	3	
159.7.	<i>Dengue</i> vīruss (1.–4.tips)	3	
159.8.	Hepatīta C vīruss	3**	D
159.9.	Hepatīta G vīruss	3**	D
159.10.	Japānas B encefalīta vīruss	3	V
159.11.	<i>Kyasanur Forest</i> vīruss	3	V
159.12.	<i>Louping ill</i> vīruss	3**	
159.13.	Omskas hemorāģiskā drudža vīruss ^a	3	V
159.14.	<i>Powassan</i> vīruss	3	
159.15.	<i>Rocio</i> vīruss	3	
159.16.	Krievijas pavasara–vasaras ērcu encefalīta vīruss, TBE ^a	3	V
159.17.	Sentluisas encefalīta vīruss	3	
159.18.	<i>Wesselsbron</i> vīruss	3**	
159.19.	Nīlas rietumkrasta ielejas drudža vīruss	3	
159.20.	Dzeltenā drudža vīruss	3	V
159.21.	Citi flavivīrusi, kas zināmi kā slimību izraisītāji	2	
160.	Hepadnavīrusu dzimta, <i>Hepadnaviridae</i>		
160.1.	Hepatīta B vīruss	3**	V, D
160.2.	Hepatīta D vīruss (Delta) ^b	3**	V, D
161.	Herpesvīrusi, <i>Herpesviridae</i>		
161.1.	Citomegalovīruss, CMV	2	
161.2.	Epsteina–Barra vīruss, EBV	2	
161.3.	Herpes vīruss B (<i>Herpesvirus simiae</i>)	3	
161.4.	<i>Herpes simplex</i> vīruss (1. un 2.tips)	2	
161.5.	<i>Varicella–zoster</i> herpes vīruss	2	
161.6.	Cilvēka B–limfotropais vīruss, cilvēka herpes vīruss (HBLV–HHV–6)	2	
161.7.	Cilvēka herpes vīruss 7, HHV–7	2	
161.8.	Cilvēka herpes vīruss 8, HHV–8	2	D
162.	Ortomiksovīrusi, <i>Orthomyxoviridae</i>		
162.1.	A, B un C tipa gripas vīrusi	2	V ^c
162.2.	Ērcu izplatītie ortomiksovīrusi: <i>Dhori</i> vīruss un <i>Thogoto</i> vīruss	2	
163.	Papovavīrusu dzimta, <i>Papovaviridae</i>		
163.1.	BK un JC vīrusi	2	D ^d

163.2.	Cilvēka papilomu vīrusi	2	D ^d
164.	Paramiksovīrusu dzimta, <i>Paramyxoviridae</i>		
164.1.	Masalu vīruss	2	V
164.2.	Epidēmiskā parofīta (cūciņas) vīruss	2	V
164.3.	Ņūkāsas slimības (putnu gripas) vīruss	2	
164.4.	Paragripas vīrusi (1.–4.tips)	2	
164.5.	Respiratoriski sincitiālie vīrusi	2	
165.	Parvovīrusu dzimta, <i>Parvoviridae</i>		
165.1.	Cilvēka parvovīruss (B19)	2	
166.	Pikornavīrusu dzimta, <i>Picornaviridae</i>		
166.1.	Akūtā hemorāģiskā konjunktivīta vīruss, AHC	2	
166.2.	Koksaki vīrusi	2	
166.3.	<i>ECHO</i> vīrusi	2	
166.4.	Hepatīta A vīruss, cilvēka enterovīruss 72	2	V
166.5.	Poliomielīta vīrusi	2	V
166.6.	Rinovīrusi	2	
167.	Poksvīrusu jeb baku vīrusu dzimta, <i>Poxviridae</i>		
167.1.	Bifeļu baku vīruss ^e	2	
167.2.	Govju baku vīruss	2	
167.3.	Ziloņu baku vīruss ^f	2	
167.4.	Baku vakcīnas vīruss	2	
168.	<i>Molluscum contagiosum</i> vīruss	2	
168.1.	Pērtiķu baku vīruss	3	V
168.2.	<i>Orf</i> vīruss	2	
168.3.	Trušu baku vīruss ^g	2	
168.4.	<i>Vaccinia</i> vīruss	2	
168.5.	<i>Variola</i> (lielais un mazais) vīruss	4	V
168.6.	Balto baku vīruss (<i>Variola</i> vīruss)	4	V
168.7.	<i>Yatapox</i> vīruss (<i>Tana & Yaba</i>)	2	
169.	Reovīrusu dzimta, <i>Reoviridae</i>		
169.1.	Koltivīruss	2	
169.2.	Cilvēka rotavīrusi	2	
169.3.	Orbivīrusi	2	
169.4.	Reuvīrusi	2	

170.	Retrovīrusu dzimta, <i>Retroviridae</i>		
170.1.	Cilvēka imūndeficīta vīrusi	3**	D
170.2.	Cilvēka T-šūnu limfotropie vīrusi (HTLV), 1. un 2.tips	3**	D
170.3.	<i>SIV</i> vīrusi ^h	3**	
171.	Rabdovīrusu dzimta, <i>Rhabdoviridae</i>		
171.1.	Trakumsērgas vīruss	3**	V
171.2.	Vezikulārā stomatīta vīruss	2	
172.	Togavīrusu dzimta, <i>Togaviridae</i>		
172.1.	Alfavīrusi		
172.1.1.	Austrumu zirgu encefalomiēlīts	3	V
172.1.2.	<i>Bebaru</i> vīruss	2	
172.1.3.	<i>Chikungunya</i> vīruss	3**	
172.1.4.	<i>Everglades</i> vīruss	3**	
172.1.5.	<i>Mayaro</i> vīruss	3	
172.1.6.	<i>Mucambo</i> vīruss	3**	
172.1.7.	<i>Ndumu</i> vīruss	3	
172.1.8.	<i>O'nyong-nyong</i> vīruss	2	
172.1.9.	<i>Ross River</i> vīruss	2	
172.1.10.	<i>Semliki Forest</i> vīruss	2	
172.1.11.	<i>Sindbis</i> vīruss	2	
172.1.12.	<i>Tonate</i> vīruss	3**	
172.1.13.	Venecuēlas zirgu encefalomiēlīts	3	V
172.1.14.	Rietumu zirgu encefalomiēlīts	3	V
172.1.15.	Citi zināmie alfavīrusi	2	
172.2.	Rubivīruss (<i>rubella</i>)	2	V
173.	Torovīrusu dzimta, <i>Toroviridae</i>	2	
174.	Neklasificēti vīrusi		
174.1.	Zirgu morbilivīruss	4	
174.2.	Pagaidām neidentificētie hepatīta vīrusi	3**	D
175.	Netradicionālie aģenti, kas saistīti ar lipīgajām sūkļveida encefalopātijām (TSE)		
175.1.	Kreicfelda–Jakoba slimība	3**	D ^d
175.2.	Kreicfelda–Jakoba slimības paveids	3**	D ^d
175.3.	Liellopu sūkļveida encefalopātija (BSE) un citas	3**	D ^d

	radniecīgas dzīvnieku TSE ⁱ		
175.4.	Gerstmana–Štreislera–Šeinkera sindroms	3**	D ^d
175.5.	<i>Kuru</i>	3**	D ^d

III. Parazīti

Nr. p.k.	Bioloģiskais aģents	Klasifikācijas grupa	Piezīmes
1	2	3	4
176.	<i>Acanthamoeba castellani</i>	2	
177.	<i>Ancylostoma duodenale</i>	2	
178.	<i>Angiostrongylus cantonensis</i>	2	
179.	<i>Angiostrongylus costaricensis</i>	2	
180.	<i>Ascaris lumbricoides</i>	2	A
181.	<i>Ascaris suum</i>	2	A
182.	<i>Babesia divergens</i>	2	
183.	<i>Babesia microti</i>	2	
184.	<i>Balantidium coli</i>	2	
185.	<i>Brugia pahangi</i>	2	
186.	<i>Capillaria philippinensis</i>	2	
187.	<i>Capillaria spp.</i>	2	
188.	<i>Clonorchis sinensis</i>	2	
189.	<i>Clonorchis viverrini</i>	2	
190.	<i>Cryptosporidium parvum</i>	2	
191.	<i>Cryptosporidium spp.</i>	2	
192.	<i>Cyclospora cayetanensis</i>	2	
193.	<i>Dipetalonema streptocerca</i>	2	
194.	<i>Diphyllobothrium latum</i>	2	
195.	<i>Dracunculus medinensis</i>	2	
196.	<i>Echinococcus granulosus</i>	3**	
197.	<i>Echinococcus multilocularis</i>	3**	
198.	<i>Echinococcus vogeli</i>	3**	
199.	<i>Entamoeba histolytica</i>	2	

200.	<i>Fasciola gigantica</i>	2	
201.	<i>Fasciola hepatica</i>	2	
202.	<i>Fasciolopsis buski</i>	2	
203.	<i>Giardia lamblia</i> (<i>Giardia intestinalis</i>)	2	
204.	<i>Hymenolepis diminuta</i>	2	
205.	<i>Hymenolepis nana</i>	2	
206.	<i>Leishmania brasiliensis</i>	3**	
207.	<i>Leishmania donovani</i>	3**	
208.	<i>Leishmania ethiopica</i>	2	
209.	<i>Leishmania mexicana</i>	2	
210.	<i>Leishmania peruviana</i>	2	
211.	<i>Leishmania tropica</i>	2	
212.	<i>Leishmania major</i>	2	
213.	<i>Leishmania spp.</i>	2	
214.	<i>Loa loa</i>	2	
215.	<i>Mansonella ozzardi</i>	2	
216.	<i>Mansonella perstans</i>	2	
217.	<i>Naegleria fowleri</i>	3	
218.	<i>Necator americanus</i>	2	
219.	<i>Onchocerca volvulus</i>	2	
220.	<i>Opisthorchis felineus</i>	2	
221.	<i>Opisthorchis spp.</i>	2	
222.	<i>Paragonimus westermani</i>	2	
223.	<i>Plasmodium falciparum</i>	3**	
224.	<i>Plasmodium spp.</i> (cilvēka un pērtiķu)	2	
225.	<i>Sarcocystis suihominis</i>	2	
226.	<i>Schistosoma haematobium</i>	2	
227.	<i>Schistosoma intercalatum</i>	2	
228.	<i>Schistosoma japonicum</i>	2	
229.	<i>Schistosoma mansoni</i>	2	
230.	<i>Schistosoma mekongi</i>	2	
231.	<i>Strongyloides stercoralis</i>	2	
232.	<i>Strongyloides spp.</i>	2	

233.	<i>Taenia saginata</i>	2	
234.	<i>Taenia solium</i>	3**	
235.	<i>Toxocara canis</i>	2	
236.	<i>Toxoplasma gondii</i>	2	
237.	<i>Trichinella spiralis</i>	2	
238.	<i>Trichuris trichiura</i>	2	
239.	<i>Trypanosoma brucei brucei</i>	2	
240.	<i>Trypanosoma brucei gambiense</i>	2	
241.	<i>Trypanosoma brucei rhodesiense</i>	3**	
242.	<i>Trypanosoma cruzi</i>	3	
243.	<i>Wuchereria bancrofti</i>	2	

IV. Sēnītes

Nr. p.k.	Bioloģiskais aģents	Klasifikācijas grupa	Piezīmes
1	2	3	4
244.	<i>Aspergillus fumigatus</i>	2	A
245.	<i>Blastomyces dermatitidis (Ajellomyces dermatitidis)</i>	3	
246.	<i>Candida albicans</i>	2	A
247.	<i>Candida tropicalis</i>	2	
248.	<i>Cladophialophora bantiana (agrāk Xylohypha bantiana, Cladosporium bantianum vai trichoides)</i>	3	
249.	<i>Coccidioides imunitis</i>	3	A
250.	<i>Cryptococcus neoformans var. neoformans (Filobasidiella neoformans var. neoformans)</i>	2	A
251.	<i>Cryptococcus neoformans var. gattii (Filobasidiella bacillispora)</i>	2	A
252.	<i>Emmonsia parva var. parva</i>	2	
253.	<i>Emmonsia parva var. crescens</i>	2	
254.	<i>Epidermophyton floccosum</i>	2	A
255.	<i>Fonsecaea compacta</i>	2	
256.	<i>Fonsecaea pedrosoi</i>	2	
257.	<i>Histoplasma capsulatum var. capsulatum (Ajellomyces</i>	3	

Nr. p.k.	Bioloģiskais aģents	Klasifikācijas grupa	Piezīmes
	<i>capsulatus</i>)		
258.	<i>Histoplasma capsulatum duboisii</i>	3	
259.	<i>Madurella grisea</i>	2	
260.	<i>Madurella mycetomatis</i>	2	
261.	<i>Microsporium spp.</i>	2	A
262.	<i>Neotestudina rosatii</i>	2	
263.	<i>Paracoccidioides brasiliensis</i>	3	
264.	<i>Penicillium marneffeii</i>	2	A
265.	<i>Scedosporium apiospermum (Pseudallescheria boydii)</i>	2	
266.	<i>Scedosporium prolificans (inflatum)</i>	2	
267.	<i>Sporothrix schenckii</i>	2	
268.	<i>Trichophyton rubrum</i>	2	
269.	<i>Trichophyton spp.</i>	2	

Piezīmes un apzīmējumi.

1. Klasifikācijā iekļauti bioloģiskie aģenti, kuri var radīt veselības traucējumu cilvēkam, un norādīts to iespējamais toksiskums un alergiskums, iedarbīgas vakcīnas pieejamība, kā arī norādīti aģenti, pēc kuru iedarbības to ietekmei pakļauto nodarbināto saraksts uzglabājams 10 gadus, apzīmējot tos ar burtiem:

A – iespējama alergija;

D – to nodarbināto saraksts, kuri ir bijuši pakļauti šā bioloģiskā aģenta iedarbībai. Saraksts uzglabājams 10 gadus pēc pēdējās zināmās iedarbības beigām;

T – toksīnu veidošanās;

V – pieejama iedarbīga vakcīna.

2. Ja ir zināmas vairākas bioloģiskā aģenta sugas, kuras var izraisīt veselības traucējumu, klasifikācijā ir iekļautas tās sugas, kas visbiežāk izraisa veselības traucējumu, un vispārīga atsauce, kas norāda uz citu pie šīs pašas ģints piederošu sugu pārstāvju spēju ietekmēt veselības stāvokli. Ja bioloģisko aģentu sarakstā minēta visa ģints, tas nozīmē, ka ar to nav domātas sugas un celmi, par kuriem zināms, ka tie neizraisa veselības traucējumu.

3. Klasifikācijā nav iekļauti tie dzīvnieku un augu saslimšanu izraisītāji, par kuriem zināms, ka tie neietekmē cilvēku, kā arī nav ņemti vērā ģenētiski pārveidotie mikroorganismi.

4. Bioloģiskie aģenti klasificēti, ievērojot starptautiskajos nolīgumos noteikto nomenklatūru, kas ir spēkā šī saraksta sastādīšanas laikā.

5. 3.grupas bioloģiskie aģenti, kas sarakstā ir atzīmēti ar divām zvaigznītēm (**), nodarbinātajiem var radīt tikai nelielu inficēšanās risku, jo parasti ar tiem nevar inficēties ieelpojot.

6. Norāde "spp." pie šajā sarakstā minētajiem bioloģiskajiem aģentiem nozīmē citas sugas, kas ir zināmas kā cilvēka slimību izraisītājas.

7. Atzīmes pie bioloģiskā aģenta nozīmē:

^a ērču encefalīts;

^b hepatīta D vīruss ir patogēns tikai tiem nodarbinātajiem, kuri vienlaikus vai sekundāri inficējušies ar hepatīta B vīrusu. Tādēļ vakcinēšanās pret hepatīta B vīrusu pasargās ar šo vīrusu neinficētos nodarbinātos arī no hepatīta D (Delta) vīrusa;

^c tikai A un B tipiem;

^d ieteicams darbā, kas ietver tiešu saskari ar šiem aģentiem;

^e noteikti divi vīrusi: viens ir bifeļu baku tipa vīruss un otrs – *Vaccinia* vīrusa paveids;

^f govju baku vīrusa paveids;

^g *Vaccinia* vīrusa paveids;

^h šobrīd nav pierādījumu cilvēka veselības traucējumiem, ko izraisījuši citi līdzīgas cilmes retrovīrusi. Kā piesardzības pasākumu, strādājot ar šiem vīrusiem, ieteicams piemērot 3.izolācijas pakāpi;

ⁱ nav pierādījumu tam, ka cilvēka inficēšanos var izraisīt aģenti, kas izraisa citas dzīvnieku TSE. Tomēr laboratorijas darbos ar 3.** grupas aģentiem aizsardzībai ieteicams piemērot izolācijas pasākumus, izņemot tos laboratorijas darbus, kas saistīti ar identificētu aģentu, kam ir pietiekama 2.izolācijas pakāpe.

Labklājības ministra
pienākumu izpildītājs -
vides aizsardzības un
reģionālās attīstības ministrs V.Makarovs

2.pielikums
Ministru kabineta
2002.gada 21.maija
noteikumiem Nr.189

Izolācijas pasākumi un izolācijas pakāpes nodarbināto aizsardzībai pret risku, saskaroties ar bioloģiskiem aģentiem

Nr. p.k.	A. Izolācijas pasākumi	B. Izolācijas pakāpe		
		2.	3.	4.
1.	Darba vietu norobežo no visām pārējām darbībām tajā pašā ēkā	nē	ieteicams	jā
2.	Ieplūdes un izplūdes gaisu darba vietā filtrē, izmantojot HEPA (ultra) filtru vai tamlīdzīgi	nē	jā (izplūdes gaiss)	jā (ieplūdes un izplūdes gaiss)
3.	Pieeju darba vietai atļauj tikai īpaši norīkoti un apmācīti nodarbinātajiem	ieteicams	jā	jā (cauri hermētiski noslēdzamai telpai)
4.	Darba vieta ir noslēdzama, lai varētu veikt dezinfekciju	nē	ieteicams	jā

5.	Konkrēta dezinfekcijas kārtība	jā	jā	jā
6.	Darba vietā uztur gaisa spiedienu, kas ir zemāks par atmosfēras spiedienu	nē	ieteicams	jā
7.	Efektīva aģentu pārnēsēju (piemēram, grauzēju un kukaiņu) kontrole	ieteicams	jā	jā
8.	Ūdensnecaurlaidīgas un viegli tīrāmas virsmas	jā (darba virsmas)	jā (darba virsmas un grīdas)	jā (darba virsmas, sienas, grīdas un griesti)
9.	Pret skābēm, sārmiem, šķīdinātājiem un dezinfekcijas līdzekļiem noturīgas virsmas	ieteicams	jā	jā
10.	Bioloģiskā aģenta droša glabāšana	jā	jā	jā (apsargājama glabātava)
11.	Novērošanas lodziņš vai tā analogs, lai varētu redzēt darba telpā esošos	ieteicams	ieteicams	jā
12.	Laboratorija darbībā izmanto tikai savas iekārtas un aprīkojumu	nē	ieteicams	jā
13.	Inficēto materiālu, arī visus dzīvniekus, apstrādā drošības kamerā vai izolatorā, vai citā piemērotā izolētā telpā	ja nepieciešams	jā (ja inficēšanās notiek ieelpojot)	jā
14.	Dzīvnieku ķermeņu kremēšanas iekārta	ieteicams	jā (tā ir pieejama)	jā (darba vietā)

Labklājības ministra
 pienākumu izpildītājs -
 vides aizsardzības un
 reģionālās attīstības ministrs

V.Makarovs

3.pielikums
 Ministru kabineta
 2002.gada 21.maija
 noteikumiem Nr.189

Izolācijas pasākumi un izolācijas pakāpes nodarbināto aizsardzībai pret risku, saskaroties ar bioloģiskajiem aģentiem rūpnieciskajos procesos

Nr. p.k.	A. Izolācijas pasākumi	B. Izolācijas pakāpe		
		2.	3.	4.
1	2	3	4	5

Nr. p.k.	A. Izolācijas pasākumi	B. Izolācijas pakāpe		
		2.	3.	4.
1.	Ar dzīvotspējīgiem organismiem rīkojas vidē, kas fiziski atdala procesu no vides	jā	jā	jā
2.	Izplūdes gāzes no slēgtas sistēmas apstrādā, ievērojot attiecīgajai izolācijas pakāpei noteiktās prasības	līdz minimumam samazina to izplatīšanos	novērš to izplatīšanos	novērš to izplatīšanos
3.	Paraugu ņemšanu, materiālu ievietošanu slēgtā sistēmā un dzīvotspējīgu organismu pārvešanu uz citu slēgtu sistēmu veic, ievērojot attiecīgajai izolācijas pakāpei noteiktās prasības	līdz minimumam samazina to izplatīšanos	novērš to izplatīšanos	novērš to izplatīšanos
4.	Kultūras šķidrumu (kas satur bioloģiskos aģentus) lielā daudzumā neizņem no slēgtas sistēmas, ja vien dzīvotspējīgie organismi tajā nav:	inaktivēti ar apstiprinātiem līdzekļiem	inaktivēti ar apstiprinātiem ķīmiskiem vai fizikāliem līdzekļiem	inaktivēti ar apstiprinātiem ķīmiskiem vai fizikāliem līdzekļiem
5.	Sistēmas izolēšanas līdzekļi ir tādi, kuri:	līdz minimumam samazina izplūdi	novērš izplūdi	novērš izplūdi
6.	Slēgtās sistēmas atrodas kontrolētā teritorijā	nav obligāti	nav obligāti	jā (īpaši šim nolūkam izveidotā)
6.1.	izvieto bioloģiskās bīstamības brīdinājuma zīmes	nav obligāti	jā	jā
6.2.	pieeju darba vietai atļauj tikai īpaši norīkotiem un apmācītiem nodarbinātajiem	nav obligāti	jā	jā (cauri hermētiski noslēdzamai telpai)
6.3.	nodarbinātie valkā aizsargapģērbu	jā (darba apģērbu)	jā	jā (pilnībā nomaina apģērbu)
6.4.	nodarbināto rīcībā ir dezinfekcijas un mazgāšanās iekārtas	jā	jā	jā
6.5.	nodarbinātie pirms kontrolētās teritorijas atstāšanas ieiet dušā	nav obligāti	nav obligāti	jā
6.6.	notekūdeņus no izlietnēm un dušām savāc un pirms to novadīšanas veic inaktivāciju	nē	nav obligāti	jā
6.7.	kontrolēto teritoriju pienācīgi vēdina, lai līdz minimumam samazinātu gaisa piesārņojumu	nav obligāti	nav obligāti	jā
6.8.	kontrolētajā teritorijā uztur gaisa spiedienu, kas ir zemāks par	nē	nav obligāti	jā

Nr. p.k.	A. Izolācijas pasākumi	B. Izolācijas pakāpe		
		2.	3.	4.
	atmosfēras spiedienu			
6.9.	ieplūdes un izplūdes gaisu kontrolētajā teritorijā filtrē ar HEPA (ultra) filtru	nē	nav obligāti	jā
6.10.	kontrolēto teritoriju projektē tā, lai gadījumā, ja notiek pilnīga noplūde, tajā paliktu viss slēgtās sistēmas saturs	nē	nav obligāti	jā
6.11.	kontrolētā teritorija ir noslēdzama, lai varētu veikt dezinfekciju	nē	nav obligāti	jā
6.12.	notekūdeņu attīrīšana pirms to galīgās novadīšanas	inaktivēšana ar apstiprinātiem līdzekļiem	inaktivēšana ar apstiprinātiem ķīmiskiem vai fizikāliem līdzekļiem	inaktivēšana ar apstiprinātiem ķīmiskiem vai fizikāliem līdzekļiem

Labklājības ministra
 pienākumu izpildītājs -
 vides aizsardzības un
 reģionālās attīstības ministrs

V.Makarovs